

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 27299683/10.06.01
Konu : Dava ve İcra Takipleri ile Bunlara Bağlı
İş ve İşlemlerde Uyulacak Usul ve Esaslar

G E N E L G E
(2020/1)

BİRİNCİ KISIM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Genelgenin amacı, Ticaret Bakanlığının taraf olduğu dava ve icra dosyalarının takibi ile bunlara bağlı iş ve işlemlerde uyulması gereken usul ve esasları düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Genelgenin uygulanmasında;

- a) Avukat: Bakanlık avukatını,
- b) Bakan: Ticaret Bakanını,
- c) Bakanlık: Ticaret Bakanlığını,
- ç) Bakan yardımcısı: Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakan Yardımcısını,
- d) Bölge müdürlüğü: Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğünü,
- e) Bölge müdürü: Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürünü,
- f) Daire başkanı: Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünde görevli daire başkanını,
- g) Genel müdür: Hukuk Hizmetleri Genel Müdürünü
- ğ) Genel müdürlük: Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünü,
- h) Genel müdür yardımcısı: Genel müdürlük genel müdür yardımcısını,
- ı) Hukuk birimi: Merkezde Genel Müdürlüğü, taşrada hukuk hizmetleri şube müdürlükleri ve hukuk bürolarını,
- i) Hukuk bürosu: Gümrük müdürlükleri hukuk bürolarını,
- j) Hukuk şube müdürü: Bölge müdürlükleri hukuk hizmetleri şube müdürünü,
- k) Hukuk şube müdürlüğü: Bölge müdürlükleri hukuk hizmetleri şube müdürlüğünü,
- l) Hukuk müşaviri: Bakanlık hukuk müşavirini,
- m) Hukuk Yönetim Sistemi (HYS): Bakanlığın taraf veya müdahil olduğu dava ve icra takiplerine ilişkin yazılım programını,
- n) İdare: Hukuk birimleri dışındaki Bakanlık merkez ve taşra birimlerini,
- o) İl müdürlükleri: Ticaret il müdürlüklerini,
- ö) İl müdürü: Ticaret il müdürlerini,
- p) Koordinatör avukat: Hukuk bürosu koordinatör avukatını,
- r) Merkez birimi: Bakanlık merkez teşkilatı hizmet birimlerini,
- s) Müdür: Gümrük müdürü, gümrük muhafaza kaçakçılık ve istihbarat müdürü, tasfiye işletme müdürü ve il müdürünü,

ş) Taşra birimi: Bakanlık Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri, gümrük müdürlükleri, gümrük muhafaza kaçakçılık ve istihbarat müdürlükleri, tasfiye işletme müdürlükleri ve il müdürlüklerini,
ifade eder.

İKİNCİ KISIM **Genel Hükümler**

BİRİNCİ BÖLÜM **Uyuşmazlıkların Sulh Yoluyla Halli**

Adli ve idari uyuşmazlıklar

MADDE 3- (1) Adli ve idari uyuşmazlıkların sulh yoluyla hallinde, 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ile Özel Bütçeli Kamu İdarelerinde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine uyulur.

(2) İdari eylemler nedeniyle hakları ihlal edilenlerce, idari dava açmadan önce 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapılan başvurular da sulh başvurusu olarak kabul edilir.

(3) Maddi ve hukuki nedenlerle kamu menfaati görülmesi halinde, “Vazgeçme Yetkileri” başlıklı Dördüncü Bölümde belirtilen yetkiler çerçevesinde asıl alacak ve fer’ilerinden kısmen ya da tamamen vazgeçilebilir.

(4) Hukuki uyuşmazlık değerlendirme komisyonuna gönderilen başvurular 4/7/2012 tarihli ve 28343 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2012/3178 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Hukuki Uyuşmazlık Değerlendirme Komisyonunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde incelenir.

(5) Hukuki uyuşmazlık değerlendirme komisyonunun inceleme sonunda hazırlayacağı raporlar, 8 inci maddenin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen yetkili makamlara sunulur. Bu makamların sulh başvurusunu kabul etmesi halinde başvuru sahibine, hazırlanan sulh tutanağının imzalanması için en az on beş günlük süre verilir. Davet yazısında, belirtilen tarihte gelmesi veya yetkili temsilcisini göndermesi gerektiği, aksi takdirde sulh tutanağını kabul etmemiş sayılacağı ve yargı yoluna başvurarak zararının tazmin edilmesini talep etme hakkının bulunduğu belirtilir.

İKİNCİ BÖLÜM **Davaların Açılması ve Takibi**

Davaların açılması

MADDE 4- (1) Bakan Yardımcısı veya iş ve işlemlerle ilgili merkez veya ilgili bölge müdürü tarafından talepte bulunulması halinde Bakanlık adına dava açılır veya icra takibinde bulunulur. İlgili kanunlarda dava şartı olarak arbuluculuğa başvurulması öngörülen hükümler saklıdır.

(2) Dava açılması talebi ile birlikte davaya dair bilgi ve belgeler, zamanaşımı ve hak düşürücü süreler dikkate alınarak hukuk birimine gönderilir. Süresinde gönderilmeyen veya eksik ya da yanlış gönderilen bilgi ve belgeden kaynaklanan sorumluluk bunu gönderen merkez veya taşra birimine aittir.

(3) Dava açma talebi üzerine hukuk birimince, maddi veya hukuki sebeplerle dava açılmasında kamu menfaati bulunmadığı yönünde görüş belirtilmesi halinde, “Vazgeçme Yetkileri” başlıklı Dördüncü Bölümde belirtilen yetkiler çerçevesinde dava açılmasından vazgeçilebilir.

Adli davalar ile icra dosyalarının takibi

MADDE 5- (1) Merkez birimlerinin işlemleri ile ilgili olarak Ankara'da açılan adli davalar ve icra takipleri ile Genel Müdürlükçe takip edilmesi uygun görülen diğer adli davalar ve icra takipleri hariç olmak üzere, adli davalar ve icra takipleri, mahkemenin veya icra müdürlüğünün bulunduğu yere göre Ticaret Bakanlığı Taşra Teşkilatı Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge ekinde yer alan coğrafi sınırlarda yetkili hukuk birimlerince yürütülür. Kabahat fiillerine karşı sulh ceza hakimliklerine yapılan başvurular 6 ncı maddedeki usule göre takip edilir.

(2) Yetkili mahkemenin veya icra müdürlüğünün bulunduğu yer dışındaki talimat mahkemesi veya icra müdürlüğü nezdinde yürütülen duruşma, keşif, haciz vb. iş ve işlemler, talimat merciinin bulunduğu yerdeki hukuk birimince yürütülerek neticesinden dosyanın takip edildiği hukuk birimine bilgi verilir.

(3) Ticaret il müdürlükleri veya Valilikler aleyhine açılan davalarda ilgili merkez biriminden de bilgi, belge ve görüş talep edilir.

İdari davaların takibi

MADDE 6- (1) Bakanlık merkez birimlerince tesis edilen iş ve işlemlere, düzenleyici işlemlere veya düzenleyici işlemlerle birlikte bunların uygulanmasına ilişkin bireysel işlemlere karşı açılan idari davalar ile önemi ve emsal niteliği itibarı ile Genel Müdürlük tarafından takip edilmesi gerektiği Genel Müdürün onayı ile belirlenen davaların takibi Genel Müdürlük tarafından yürütülür. Dava konusu işlemle ilgili hukuki dayanak ve görüşler, dava konusu işlemi tesis eden veya eylemde bulunan birimler tarafından ilgili bilgi ve belgelerin onaylı suretleri ile birlikte Genel Müdürlüğe gönderilir.

(2) Bakanlık taşra birimlerince tesis edilen iş ve işlemler nedeniyle Bakanlık, Bölge Müdürlüğü veya Valilik aleyhine açılan idari davaların takibi; iş ve işlemi tesis edip etmediğine bakılmaksızın, mahkemenin bulunduğu yere göre Ticaret Bakanlığı Taşra Teşkilatı Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge ekinde yer alan coğrafi sınırlarda yetkili hukuk birimlerince yürütülür.

(3) Yetkili mahkemenin bulunduğu yer dışındaki talimat mahkeme nezdinde yürütülen duruşma, keşif, haciz vb. iş ve işlemler, talimat merciinin bulunduğu yerdeki hukuk birimince yürütülerek neticesinden dosyanın takip edildiği hukuk birimine bilgi verilir.

(4) Ticaret il müdürlükleri veya Valilikler aleyhine açılan davalarda ilgili merkez biriminden de bilgi, belge ve görüş talep edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Arabuluculuk Komisyonları

Arabuluculuk

MADDE 7- (1) 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 15 inci maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Komisyonları" kurulur.

(2) Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Komisyonlarının sekretarya işlemleri merkezde Genel Müdürlükçe, taşrada Hukuk Şube Müdürlüğünce yürütülür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Vazgeçme Yetkileri

Adli ve idari uyuşmazlıkların sulh yoluyla halli, uzlaşma ve vazgeçme yetkileri

MADDE 8- (1) 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci maddesi hükümleri uyarınca; Bakanlık ile gerçek veya tüzel kişiler arasında çıkan adli ve idari

uyuşmazlıklarda; dava açılmasından veya icra takibine başlanılmasından vazgeçilmesi, yargı veya icra mercilerine intikal etmiş olanların takiplerinden vazgeçilmesi,

- Verilen kararlara karşı istinaf, temyiz ve itiraz kanun yollarına gidilmesinden vazgeçilmesi,

- Adli veya idari uyuşmazlığın sulh yoluyla halli,

- Davaları kabul veya davadan feragat etme,

- Ceza uyuşmazlıklarında şikâyetten vazgeçme veya uzlaşma işlemlerinde;

vazgeçilen veya tanınan ya da terkin edilen hak ve menfaatin değeri dikkate alınmak suretiyle;

a) Tutara ilişkin olmayanlar ile 500.000-TL'ye kadar (500.000-TL dâhil) olan ve Genel Müdürlük tarafından takip edilen uyuşmazlıklarda ilgili merkez biriminin görüşü alınarak davayı takip eden avukat veya hukuk müşavirinin teklifi ve ilgili daire başkanının ve ilgili genel müdür yardımcısının görüşü üzerine, Genel Müdür; hukuk şube müdürlükleri ve hukuk büroları tarafından takip edilen uyuşmazlıklarda ilgili birimin görüşü alınarak davayı takip eden avukatın teklifi ve ilgili hukuk şube müdürünün/koordinatör avukatın görüşü üzerine bölge müdürü,

b) 500.001-TL'den 1.000.000-TL'ye kadar (1.000.000-TL dâhil) olan uyuşmazlıklarda; Genel Müdürlük tarafından takip edilen uyuşmazlıklarda ilgili merkez biriminin görüşü alınarak Genel Müdürün teklifi üzerine, hukuk şube müdürlükleri ve hukuk büroları tarafından takip edilen davalarda ilgili taşra biriminin görüşü alınarak Bölge Müdürünün teklifi ve Genel Müdürün uygun görüşü üzerine Bakan Yardımcısı,

c) 1.000.001-TL'den 10.000.000-TL'ye (10.000.000-TL dahil) kadar uyuşmazlıklarda hukuki uyuşmazlık değerlendirme komisyonunun görüşü, Bakan Yardımcısının teklifi üzerine Bakan,

ç) 10.000.001-TL'nin üzerindeki uyuşmazlıklarda hukuki uyuşmazlık değerlendirme komisyonu ve Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü, Bakanın teklifi üzerine Cumhurbaşkanı, yetkilidir.

Açılmasında ve takibinde hak ve menfaat bulunmayan, yanlışlıkla açılan veya konusu kalmayan dava ve icra takipleri

MADDE 9- (1) Açılmasında ve takibinde Hazine veya Bakanlığa ait herhangi bir hak ve menfaat bulunmayan, yanlışlıkla açılan veya konusu kalmayan dava ve icra takiplerinde; dava açılmasından veya icra takibine başlanılmasından, yargı veya icra mercilerine intikal etmiş olanların takiplerinden vazgeçilmesinde,

a) Genel Müdürlük tarafından takip edilen her türlü davada, avukat veya hukuk müşavirinin teklifi, ilgili daire başkanı ile ilgili genel müdür yardımcısının görüşü üzerine Genel Müdür,

b) Hukuk şube müdürlükleri tarafından takip edilen her türlü davada, davayı takip eden avukatın teklifi üzerine hukuk şube müdürü,

c) Hukuk büroları tarafından takip edilen her türlü davada, davayı takip eden avukatın teklifi, koordinatör avukatın görüşü üzerine hukuk şube müdürü, yetkilidir.

(2) Dava ve icra takiplerinde, sehven yapılan kanun yolları başvurularından vazgeçmeye, dava ve icra takibinde sehven gönderilen dilekçeleri geri çekmeye davayı takip eden hukuk müşaviri veya avukat yetkilidir.

Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar ile görevsizlik ve yetkisizlik kararları

MADDE 10- (1) Kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararlara karşı;

a) Genel Müdürlük tarafından takip edilecek dosyalara ilişkin kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlara karşı, ilgili merkez birimlerinin görüşü alınarak Genel Müdürün onayı ile,

b) İl müdürlükleri hariç taşra birimlerince takip edilen dosyalara ilişkin kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlara karşı, ilgili taşra birimlerinin görüşü alınarak hukuk şube müdürlüklerinde hukuk şube müdürünün teklifi üzerine, hukuk bürolarında koordinatör avukatın teklifi, hukuk şube müdürünün görüşü üzerine bölge müdürünün onayı ile,

c) İl müdürlükleri tarafından yapılan suç duyuruları üzerine verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlara karşı, il müdürünün teklifi üzerine Vali onayı ile, kanun yoluna başvurudan vazgeçilebilir.

(2) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca yapılan suç duyuruları üzerine verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar hukuk birimlerince Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına da bildirilir.

(3) Bakanlığa 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 131 inci maddesi gereğince gönderilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar Genel Müdürlük tarafından Personel Genel Müdürlüğüne gönderilir.

(4) 19 uncu maddenin ikinci fıkrası kapsamına giren suçlarla ilgili verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar ilgili merkez birimine gönderilir, ilgili merkez birimince talep edilmesi halinde bu kararlara itiraz edilir, talep edilmemesi halinde ayrıca vazgeçme onayı alınmaz.

(5) Görevsizlik ve yetkisizlik kararlarına karşı, Genel Müdürlük tarafından takip edilen davalarda, davayı takip eden avukat veya hukuk müşavirinin teklifi üzerine ilgili daire başkanının görüşü ve ilgili genel müdür yardımcısının onayı ile, hukuk şube müdürlükleri tarafından takip edilen davalarda, davayı takip eden avukatın teklifi üzerine hukuk şube müdürünün onayı ile, hukuk büroları tarafından takip edilen davalarda avukatın teklifi üzerine koordinatör avukatın onayı ile kanun yoluna başvurulmasından vazgeçilebilir.

Mahkumiyet, erteleme, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın düşürülmesi kararları

MADDE 11- (1) Mahkumiyet kararlarının temyiz edilip edilmeyeceğinin değerlendirilmesi, davayı takip eden avukat veya hukuk müşavirinin yetkisi dâhilinde olup söz konusu kararların temyizinden vazgeçilmesi için onay alınmaz.

(2) Cezanın ertelenmesine, ceza verilmesine yer olmadığına, davanın düşürülmesine ilişkin kararlarda; Genel Müdürlük tarafından takip edilen davalarda, davayı takip eden avukat veya hukuk müşavirinin teklifi üzerine ilgili daire başkanının görüşü ve ilgili genel müdür yardımcısının onayı ile; hukuk şube müdürlükleri tarafından takip edilen davalarda, davayı takip eden avukatın teklifi üzerine hukuk şube müdürünün onayı ile, hukuk büroları tarafından takip edilen davalarda avukatın teklifi üzerine koordinatör avukatın onayı ile kanun yoluna başvurudan vazgeçilebilir.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair kararlar

MADDE 12- (1) Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair kararlara karşı, Genel Müdürlük tarafından takip edilen davalarda, davayı takip eden avukat veya hukuk müşavirinin teklifi üzerine ilgili daire başkanının görüşü ve ilgili genel müdür yardımcısının onayı ile; hukuk şube müdürlükleri tarafından takip edilen davalarda, davayı takip eden avukatın teklifi üzerine hukuk şube müdürünün onayı ile, hukuk büroları tarafından takip edilen davalarda avukatın teklifi üzerine koordinatör avukatın onayı ile itiraz yoluna gidilmesinden vazgeçilebilir.

Müsadereye yer olmadığına dair kararlar ile iade kararları

MADDE 13- (1) Müsadereye yer olmadığına dair kararlar ile iade kararlarına karşı, Genel Müdürlük tarafından takip edilen davalarda, davayı takip eden avukat veya hukuk

müşavirinin teklifi, daire başkanının ve ilgili genel müdür yardımcısının görüşü üzerine Genel Müdürün onayı ile; hukuk şube müdürlükleri tarafından takip edilen davalarda, davayı takip eden avukatın teklifi, hukuk şube müdürünün görüşü üzerine, hukuk büroları tarafından takip edilen davalarda, davayı takip eden avukatın ve koordinatör avukatın teklifi, hukuk şube müdürünün görüşü üzerine bölge müdürünün onayı ile itiraz veya temyiz yoluna gidilmesinden vazgeçilebilir.

(2) Mahkumiyet, erteleme, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın düşürülmesi, hükmün açıklanmasının geriye bırakılması kararlarında, aynı zamanda müsadereye yer olmadığına dair karar veya iade kararı verilmesi halinde, birinci fıkra uygulanır.

Karar düzeltme kanun yolundan vazgeçme yetkileri

MADDE 14- (1) Tamamen veya kısmen Bakanlık aleyhine olan kararlara karşı hukuki yarar görülmediği takdirde,

a) Genel Müdürlük tarafından takip edilen her türlü davada, avukat veya hukuk müşavirinin teklifi, ilgili daire başkanının ve ilgili genel müdür yardımcısının görüşü üzerine Genel Müdürün onayı ile,

b) Hukuk şube müdürlükleri tarafından takip edilen her türlü davada, davayı takip eden avukatın teklifi ve hukuk şube müdürünün onayı ile,

c) Hukuk büroları tarafından takip edilen her türlü davada, davayı takip eden avukatın teklifi, koordinatör avukatın görüşü üzerine hukuk şube müdürünün onayı ile, karar düzeltme yoluna başvurudan vazgeçilebilir.

Hukuk Yönetim Sistemi (HYS)

MADDE 15- (1) Hukuk birimleri tarafından takip edilen tüm davalara ilişkin bilgiler, Hukuk Yönetim Sistemine kaydedilir.

(2) Hukuk Yönetim Sisteminin güncelliğini ve sürdürülebilirliğini sağlamak üzere, hukuk birimlerinde yeterli sayıda personel görevlendirilir ve yetkili personelce kayıtların doğru ve zamanında yapılmasına özen gösterilir.

(3) Hukuk Yönetim Sistemi kayıtlarının düzenli ve tam olarak yapılıp yapılmadığı, Genel Müdür tarafından görevlendirilen avukat ve/veya hukuk müşavirleri tarafından düzenli olarak kontrol edilir, gerektiğinde dosya sahibine kayıtların tamamlanması için bildirim yapılır.

(4) Hukuk Yönetim Sisteminde ve Elektronik Belge Yönetim Sisteminde kayıtlı olan her dosya için fiziki dosya oluşturulur ve her dosya sistem numarasına göre etiketlenir. Fiziki dosyalarda sistemde yer alan evrakın çıktısı yer alır. Sayfa sayısı fazla olan belgeler için cd kaydı yapılarak dosya içinde muhafaza edilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Ceza Davaları

BİRİNCİ BÖLÜM

Soruşturma Aşaması

Suç duyurusu ve elkoyma kararları

MADDE 16- (1) İdarece kaçakçılık fiillerinin tespiti halinde; kaçakçılık fiiline ilişkin bilgi ve belgeler Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilerek suç duyurusunda bulunulur ve suç duyurusunda kaçak eşyanın cinsi, nev'i ve miktarı bildirilir.

(2) Mevzuatla verilen görevlerin yerine getirilmesi sırasında bir suç işlendiğinin tespiti halinde, idarece suç duyurusunda bulunulur.

(3) 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre kaçak eşya veya kaçak taşıta 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu gereğince idarece elkonulur.

(4) Kaçak akaryakıt hariç olmak üzere kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan kaçak eşyaya elkoyma, kaçak taşıta ilişkin alıkoyma kararının kesinleşmesi üzerine, karar müdahil gümrük idaresince geciktirilmeksizin hukuk birimlerine intikal ettirilir, elkoyma/alıkoyma sürecinde talep edilmemişse ilgili hukuk birimi tarafından soruşturma aşamasında hakimden, kovuşturma aşamasında mahkemeden eşyanın tasfiyesine karar verilmesi talep edilir ve müdahil gümrük idaresine bilgi verilir.

Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar

MADDE 17- (1) 5271 sayılı Kanunun 172 nci maddesine göre Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın idareye tebliğ edilmesi halinde, anılan Kanunun 173 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince kararın tebliğ edildiği tarihten itibaren on beş gün içinde, bu kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hakimliğine itiraz edilir (ek 1).

(2) İtirazın reddedilmesi halinde; dosya işlemde kaldırılır. Olay hakkında yeni delillerin elde edilmesi halinde, Cumhuriyet Başsavcılığına yeniden suç duyurusunda bulunulur. Ancak, 5271 sayılı Kanunun 173 üncü maddesinin altıncı fıkrasına göre itirazın reddedilmesi halinde, Cumhuriyet Savcısının yeni delil varlığı nedeniyle kamu davasını açabilmesi, sulh ceza hakimliğinin bu hususta karar vermesine bağlıdır.

(3) Cumhuriyet Başsavcılığının, cezayı kaldıran şahsî sebep olarak etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasını gerektiren koşulların ya da şahsî cezasızlık sebebinin varlığı halinde, kamu davasının açılmaması hususunda takdir yetkisini kullanarak 5271 sayılı Kanunun 171 inci maddesine göre verdiği kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlara aynı Kanunun 173 üncü maddenin beşinci fıkrasının amir hükmü uyarınca itiraz edilmez.

İKİNCİ BÖLÜM

Kamu Davasının Açılması

Kaçakçılık suçları

MADDE 18- (1) 5607 sayılı Kanunun 18 inci maddesine göre; bu Kanunda tanımlanan suçlar nedeniyle açılan davalarda mahkeme iddianamenin bir örneğini ilgili gümrük idaresine gönderir ve başvurusu üzerine gümrük idaresi katılan olarak kabul edilir. Bu nedenle, iddianamenin tebliği üzerine ilgili gümrük idaresince, davaya katılma dilekçesi verilir (ek 2).

(2) Kaçakçılık filleri dışında idareyi ilgilendiren diğer ceza davalarında da, iddianame ve duruşma davetiyesi idareye tebliğ edildiğinde veya açılmış olan davadan haberdar olduğunda, davaya katılma dilekçesi verilir ve mahkemece idarenin katılan olarak kabul edilmesine karar verilmesi istenilir (ek 3).

(3) 28/3/2013 tarihli ve 6455 sayılı Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda yer alan kaçakçılık suçları 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa alındığından söz konusu Kanunun yürürlük tarihi olan 11/4/2013 tarihinden itibaren 4733 sayılı Kanun ile 5015 sayılı Kanun hükümleri uyarınca açılan veya daha önce açılmış olmakla birlikte müdahil idarenin belirlenmediği ceza davalarına da katılma dilekçesi verilir ve davanın takibi sağlanır.

Diğer suçlar

MADDE 19- (1) 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununun 58 inci maddesinin dördüncü fıkrası ve diğer mevzuat hükümleri uyarınca Bakanlık veya ilgili taşra birimlerinin katılan sıfatının kazanıldığı veya katılımın zorunlu kılındığı ceza davalarında, iddianamenin hukuk birimlerine gönderilmesi üzerine

davaya katılma dilekçesi verilir veya iddianame bu amaçla davayı takibe yetkili hukuk birimine gönderilir. Ayrıca, dava açıldığı ilgili merkez veya taşra birimine de bildirilir.

(2) Bakanlık görev alanı gereği 5271 sayılı Kanunun 237 nci maddesi veya ilgili mevzuat uyarınca Bakanlığın katılan sıfatını alabileceği belirtilen ceza davalarında, iddianamenin hukuk birimlerine tebliği halinde, iddianame ilgili merkez veya taşra birimine gönderilir. İlgili merkez veya taşra birimince, açılan ceza davasında katılma talebinde bulunularak davanın takip edilmesinin istenilmesi halinde, davanın takip edilebilmesi için hukuk birimince yetkili hukuk birimine iddianame ve varsa temin edilen diğer bilgi ve belgeler gönderilir. İlgili merkez veya taşra birimi tarafından katılma talebinde bulunulmayan davalar için ayrıca vazgeçme onayı alınmaz.

(3) Bakanlığın katılma yetkisinin bulunduğu, ancak mahkemece bildirim yapılmayan davalarda, mahkemece verilen kararların hukuk birimlerine tebliği üzerine de ikinci fıkraya göre işlem yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kovuşturma Aşaması

Görevsizlik veya yetkisizlik kararlarına itiraz

MADDE 20- (1) 5271 sayılı Kanunun 5 ve 18 inci maddelerinde görevsizlik veya yetkisizlik kararlarının itiraza tabi olduğu düzenlenmiştir. Bir üst mahkemenin görev alanına girdiği gerekçesiyle verilen görevsizlik veya yetkisizlik kararlarına itiraz edilmesine gerek bulunmamaktadır. Bunun dışındaki görevsizlik veya yetkisizlik kararlarına karşı 22 nci maddedeki açıklamalar doğrultusunda itiraz edilir.

(2) 5271 sayılı Kanunun 223 üncü maddesinin onuncu fıkrasında yer alan, “Adli yargı dışındaki bir yargı merciine yönelik görevsizlik kararı kanun yolu bakımından hüküm sayılır.” hükmü gereğince; başka bir yargı yolu öngören veya idareyi yetkili kılan görevsizlik kararının yasaya aykırı olduğu düşünülüyorsa kanun yoluna başvurulur.

(3) 31/3/2007 tarihinde yürürlüğe giren 5607 sayılı Kanunun 25 inci maddesi ile 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. Görev ve yetkiye ilişkin kurallar kamu düzenini ilgilendirdiğinden görev ve yetki ile ilgili değişikliklerin kanunun yürürlüğe girdiği tarihte derhal uygulanması esastır. Gümrük komisyonlarına idari para cezası verme yetkisi tanıyan 4926 sayılı Kanunun yürürlükten kalkması nedeniyle 31/3/2007 tarihinden itibaren Gümrük Komisyonları yürürlükten kalkmış ve idari para cezası verme yetkileri de kalmamıştır. Bu nedenle, mahkemece fiilin 4926 sayılı Kanun zamanında işlenmiş olması ve gümrük komisyonlarının yetkili olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmesi halinde karara karşı yukarıda belirtilen gerekçelerle kanun yoluna başvurulur.

Bilirkişi tayini ve bilirkişi raporuna itiraz

MADDE 21- (1) Mahkemece, çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde bilirkişi atanabilir. Bilirkişinin adı ve soyadı engel sebepler olmadığı takdirde katılan idareye de bildirilir.

(2) Hâkimin reddini gerektiren sebepler, bilirkişi hakkında da geçerlidir. Ret sebeplerinden biri veya birkaçının bulunması durumunda, 5271 sayılı Kanunun 69 uncu maddesi uyarınca davanın görüldüğü mahkemeye bilirkişinin reddi talebinde bulunulur (ek 4). Dilekçede ret sebepleri de açıkça bildirilir.

(3) Bilirkişi raporları katılan idareye de tebliğ edilir ve 5271 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca, mahkemece bilirkişi raporuna karşı itirazların ve taleplerin bildirilmesi için süre verilir. Mahkemece belirlenen süre içerisinde bilirkişi raporu incelenerek, rapora ilişkin itirazlar ve gerekirse yeni bilirkişi incelemesi yaptırılması talebi mahkemeye bildirilir (ek 5).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kanun Yolları

Kanun yolları

MADDE 22- (1) Tamamen veya kısmen Bakanlık aleyhine neticelenen davalarda, kanun yolu açık olan kararlar için kanun yollarına gidilmesi zorunludur.

(2) Hâkim kararları ile kanunun gösterdiği hallerde, mahkeme kararlarına karşı, 5271 sayılı Kanunun 268 inci maddesine göre itiraz yoluna gidilebilir. İtiraz edilecek kararın mahkemede idare temsilcisinin yüzüne karşı okunduğu (tefhim), yüze karşı okunmamışsa kararın idareye tebliğ edildiği tarihten itibaren yedi gün içinde kararı veren mahkemeye itiraz edilir (ek 6).

(3) İlk derece mahkemelerinden idare aleyhine verilen hükümlere ve hükümden önce verilip hükme esas teşkil eden veya başkaca kanun yolu öngörülmemiş olan mahkeme kararlarına karşı, 5271 sayılı Kanunun 272 nci maddesine göre, tefhim veya tebliğden itibaren yedi gün içinde hükmü veren mahkemeye verilecek bir dilekçe ile istinaf yoluna başvurulur (ek 7). Cumhuriyet savcılarının veya ilgililerin istinaf yoluna başvurma talebine karşı tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde cevap verilir (ek 8). İlk derece mahkemesince verilen istinaf talebinin reddine dair kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde bölge adliye mahkemesinden bu hususta bir karar verilmesi istenilebilir (ek 9), ancak bu nedenle hükmün infazı ertelenmez.

(4) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin idare aleyhine verilen ve bozma dışında kalan hükümlerine karşı, tefhim veya tebliğden itibaren on beş gün içinde hükmü veren mahkemeye verilecek bir dilekçe ile temyiz yoluna başvurulur (ek 10). Temyiz talebine karşı tebliğ tarihinden itibaren yedi gün, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen tebliğnameye ise tebliğden itibaren bir hafta içinde yazılı olarak cevap verilir (ek 11, 12).

(5) Temyiz talebi, kanunî sürenin geçmesinden sonra yapılmış veya temyiz edilemeyecek bir hüküm temyiz edilmiş veya temyiz edenin buna hakkı yoksa, hükmü temyiz olunan bölge adliye veya ilk derece mahkemesi tarafından verilecek karar ile temyiz talebi reddedilir. Ret kararının tebliğinden itibaren yedi gün içinde Yargıtaydan bu hususta bir karar verilmesi istenebilir (ek 13).

(6) Yargıtay ceza dairelerinden birinin kararına karşı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından, Ceza Genel Kuruluna itiraz edilmesi talep edilebilir (ek 14).

(7) Ceza davalarında verilen kararlara karşı başvurulacak kanun yollarında, 5271 sayılı Kanunun 267 ve devamı maddeleri esas alınır.

Yargılamanın yenilenmesi

MADDE 23- (1) Ceza mahkemesi kararlarının kesinleşmesinden sonra; duruşmada sanığın veya hükümlünün lehine ileri sürülen ve hükme etkili olan bir belgenin sahteliği anlaşılırsa veya hükme katılmış olan hâkimlerden biri, aleyhine ceza kovuşturmasını veya bir ceza ile mahkûmiyetini gerektirecek nitelikte olarak görevlerini yapmada sanık veya hükümlü lehine kusur etmiş ise ya da sanık beraat ettikten sonra suçla ilgili olarak hâkim önünde güvenilebilir nitelikte ikrarda bulunmuşsa kararı veren mahkemeye başvurularak yargılamanın yenilenmesi talep edilir (ek 15). 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 66 ncı maddesinde yer alan dava zamanaşımı süresi içinde yargılamanın yenilenmesi talep edilebilir.

(2) Mahkeme yargılamanın yenilenmesi talebini reddederse, 5271 sayılı Kanunun 268 inci maddesine göre itiraz edilir.

(3) Mahkeme yargılamanın yenilenmesi talebini kabul ederse, delil toplama işleminden başlayarak yeniden yargılama yapılır ve yeni bir karar verilir. Bu karar tamamen veya kısmen Bakanlık aleyhine ise, kanun yoluna başvurulur.

Müsadere

MADDE 24- (1) Müsadere kararı verilmesi gereken hallerde, kamu davası açılmamış veya kamu davası açılmış olup da esas kararda eşya ile ilgili bir karar verilmemişse; Cumhuriyet Savcısı veya katılan, davayı görmeye yetkili mahkemeye başvurabilir (ek 16).

(2) Mahkeme eşyaların iadesine karar verirse, kanun yoluna başvurulur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hukuk Davaları

BİRİNCİ BÖLÜM

Davanın Takibi

Davanın takibi

MADDE 25- (1) Bakanlığa karşı açılan davaların takibine, hukuk birimlerince doğrudan başlanır.

(2) Bakanlıkça açılan (ek 17) ve Bakanlık aleyhine açılan davaların takibinde 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine uyulur ve dava dilekçelerine karşı tebliğden itibaren iki hafta içinde cevap dilekçesi verilir (ek 18).

(3) Bakanlığın teklifi üzerine 5362 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Cumhuriyet Savcılarınca açılan esnaf ve sanatkâr odalarının feshi davalarına ilişkin tebligat üzerine, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünün talebi ile söz konusu davaya müdahil olunur. Bu davalarda Bakanlığın taraf sıfatı bulunmadığından, savcılığın temyiz başvurusunda bulunduğu haller hariç olmak üzere, söz konusu kararlar aleyhine kanun yollarına başvurulamaz.

(4) Mahkemeler tarafından istenilen evrakın ve her türlü bilginin gönderilmesi yolundaki kararların süresi içerisinde ilgili idare tarafından yerine getirilmesi zorunludur.

Bilirkişi ve bilirkişi raporuna itiraz

MADDE 26- (1) Bilirkişilerin ret sebepleri, bilirkişinin, aynı dava veya işte daha önceden tanık olarak dinlenmiş bulunması hali dışında, 6100 sayılı Kanununun 272 nci maddesinde yer alan hâkimler hakkındaki ret sebepleridir. Bu sebeplerden biri veya birkaçının bulunması halinde bilirkişinin seçildiğinin öğrenildiği tarihten itibaren en geç bir hafta içinde bilirkişinin reddi talep edilir (ek 19).

Bilirkişi raporunun tebliğinden itibaren iki hafta içinde, varsa itiraz sebebi veya gerekirse yeni bilirkişi incelemesi yaptırılması talebi mahkemeye bildirilir (ek 20).

İKİNCİ BÖLÜM

Kanun Yolları

İtiraz, istinaf ve temyiz

MADDE 27- (1) Tamamen veya kısmen Bakanlık aleyhine neticelenen davalarda, kanun yolu açık olan kararlar için kanun yollarına gidilmesi zorunludur.

(2) İlk derece mahkemelerinden idare aleyhine verilen nihai kararlar ile ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz taleplerinin reddi ve bu taleplerin kabulü hâlinde, itiraz üzerine verilecek kararlara karşı tebliğden itibaren iki hafta içinde hükmü veren mahkemeye verilecek bir dilekçe ile istinaf yoluna başvurulur (ek 21). Karşı tarafın istinaf dilekçesine tebliğden itibaren iki hafta içinde cevap verilir (ek 22).

(3) Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinden verilen ve idare aleyhine olan temyizi kabil nihai kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna

başvurulur (ek 23). Karşı tarafın temyiz dilekçesine tebliğden itibaren iki hafta içinde cevap verilir (ek 24).

(4) Hukuk davalarında verilen kararlara karşı başvurulacak kanun yollarında, 6100 sayılı Kanunun 341 ve devamı maddeleri esas alınır.

Kanun yararına temyiz

MADDE 28- (1) İlk derece mahkemelerinin kesin olarak verdikleri kararlar ile istinaf incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına ve bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinin ilk derece mahkemesi sıfatıyla kesin olarak verdikleri kararlar ile yine bu sıfatla verdikleri ve temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı, yürürlükteki hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülerek Adalet Bakanlığı veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulur.

(2) Temyiz talebi Yargıtayca yerinde görüldüğü takdirde, karar kanun yararına bozulur. Bu bozma, kararın hukuki sonuçlarını ortadan kaldırmaz.

(3) Bozma kararının bir örneği Adalet Bakanlığına gönderilir ve Bakanlıkça Resmî Gazetede yayımlanır.

Yargılamanın iadesi

MADDE 29- (1) 6100 sayılı Kanunun 374 üncü maddesine göre kesin olarak verilen veya kesinleşmiş olan hükümler hakkında; 377 nci maddede belirtilen süreler içinde yargılamanın iadesi talep edilebilir (ek 25). Yargılamanın iadesi talebi üzerine ilk kararı veren mahkeme tarafından, talebin reddine veya davanın yeniden görülmesine karar verilir.

(2) Mahkeme yargılamanın iadesi talebini reddederse, kanun yoluna başvurulur.

(3) Mahkeme yargılamanın iadesi talebini kabul ederse, delil toplama işleminden başlayarak yeniden yargılama yapılır ve yeni bir karar verilir. Bu karar, tamamen veya kısmen Bakanlık aleyhine ise, kanun yoluna başvurulur.

Hükümlerin açıklanması

MADDE 30- (1) 6100 sayılı Kanunun 305 inci maddesi uyarınca, hüküm yeterince açık değilse veya icrasında tereddüt uyandırıyor yahut birbirine aykırı fıkralar içeriyorsa, icrası tamamlanıncaya kadar taraflardan her biri kararı veren mahkemeye bir dilekçe vererek hükmün açıklanmasını veya tereddüt ya da aykırılığın giderilmesini isteyebilir.

BEŞİNCİ KISIM

İdari Davalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Davanın Takibi

Tebliğat aşaması ve sürenin hesabı

MADDE 31- (1) Dava, doğrudan doğruya taşra birimine karşı açılacağı gibi Bakanlık hasım gösterilerek de açılmış olabilir. Bakanlığa karşı açılan davaların takibine, hukuk birimlerince doğrudan başlanır.

(2) Dava dilekçesi, yargı kararları ve benzeri evrak, dava konusu işlemi tesis eden veya eylemde bulunan taşra birimine tebliğ edilmiş ise, öncelikle tebliğ zarfının üzerine tebliğ tarihi yazılır. Evrak Bakanlığa tebliğ edilmiş ise ilgili merkez birimi, yine zarfın üzerine tebliğ tarihini yazarak derhal ilgili birime intikal ettirir. Bu durumda tebliğ tarihi, Bakanlığın tebellüğü ettiği tarih olacağından, dava dilekçesinin idareye geldiği tarih değil, Bakanlıkça zarfın üzerine yazılmış olan tarih tebliğ tarihi olacaktır.

(3) Süresi geçirildikten sonra savunma, savunmaya cevap, temyiz, itiraz ve karar düzeltme talebinde bulunulması halinde hak kaybı veya kamu (hazine) zararı söz konusu olabileceğinden yasal sürelerle riayet edilir.

(4) Süreler tebliğ, yayın veya ilan tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlar. Sürelerin hesabında, 2577 sayılı Kanundaki esaslara uyulur.

Cevap dilekçeleri

MADDE 32- (1) Cevap (savunma) dilekçesi verme süresi, dava dilekçesinin tebliğ tarihini izleyen günden itibaren otuz gündür. Ancak, yürütmenin durdurulması talepli davalarda mahkemece cevap süresi kısaltılabilir. Davaya verilecek cevabın haklı nedenlerle süresinde verilemeyeceğinin anlaşılması halinde bir defaya mahsus olmak üzere cevap süresinin uzatılması, yine cevap süresi içinde Mahkemesinden talep edilebilir (ek 26). Temyize ve itiraza cevap aşamasında, cevap süresinin uzatılması talep edilemez.

(2) Cevap dilekçesi, tebliğ zarfının üzerinde yazılı mahkemeye hitaben yazılır ve dilekçe ekleriyle birlikte davacı sayısından bir adet fazla nüsha olarak ve ilgili bilgi ve belgeler eklenerek Mahkemeye verilir (ek 27).

(3) İdarenin savunmasının ilgili mahkeme tarafından davacıya tebliğ edilmesi üzerine davacı tarafından ikinci bir dilekçe verilebilir. Davacının ikinci dilekçesinin idareye tebliği tarihini izleyen günden itibaren otuz gün içerisinde cevaba cevap dilekçesi ilgili mahkemeye gönderilir (ek 28).

(4) Cevaba cevap dilekçesi verildikten sonra dava ile ilgili yeni bir maddi veya hukuki durumun ortaya çıkması halinde, nihai karar verilmeye kadar ek beyan dilekçesi ile bu hususlar mahkemeye bildirilir (ek 29).

(5) Hukuk birimi, davanın açılmış olduğu mahkemenin bulunduğu yerden başka bir il veya ilçede ise, cevap dilekçesi; hukuk biriminin bulunduğu yerdeki vergi veya idare mahkemesi, bunlardan yalnızca birinin bulunması halinde bu mahkeme, vergi veya idare mahkemeleri bulunmuyorsa Asliye Hukuk Mahkemesi aracılığıyla gönderilir.

(6) Davanın duruşmalı olarak görülmesinin yararlı olacağı düşünülmesi halinde, cevap dilekçesinin sağ üst köşesine “Duruşma İstemlidir” ibaresi yazılır, ayrıca “Sonuç ve İstem” kısmında duruşma talebinin olduğu belirtilir. Talebe rağmen duruşma yapılmaması, itiraz, istinaf veya temyiz incelemesinde bozma sebebidir.

(7) Tam yargı davalarında dava dilekçesinde belirtilen miktar, süre veya diğer usul kuralları gözetilmeksizin nihai karar verilmeye kadar, harcı ödenmek suretiyle bir defaya mahsus olmak üzere artırılabilir ve miktarın artırılmasına ilişkin dilekçe otuz gün içinde cevap verilmek üzere karşı tarafa tebliğ edilir.

Yürütmenin durdurulması kararları

MADDE 33- (1) 2577 sayılı Kanununun 27 nci maddesine göre Danıştay veya idari mahkemelerce dava konusu işlemin yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmesi halinde, kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren yedi gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere itiraz edilir (ek 30).

(2) İdarenin savunması alınıncaya kadar verilmiş olan yürütmenin durdurulması kararları hakkında idarenin savunması alındıktan sonra yeni bir karar verileceğinden, idarece öncelikle savunma verilir ve yeni karara karşı itiraz edilir.

(3) İtiraz, istinaf veya temyiz aşamasında yürütmenin durdurulması talepleri hakkında verilmiş olan kararlara karşı itiraz edilemez.

Ara kararı üzerine yapılacak işlemler

MADDE 34- (1) Mahkemeler belirlenen süre içinde lüzum gördükleri evrakın gönderilmesini ve her türlü bilginin verilmesini taraflardan ve ilgili diğer yerlerden isteyebilirler. Bu kararların süresi içerisinde ilgili idare tarafından yerine getirilmesi zorunludur.

(2) Ara kararı ile istenilen bilgi ve belgelerin verilen süre içerisinde karşılanmasının mümkün olmaması halinde, 2577 sayılı Kanununun 20 nci maddesi gereğince ek süre talep edilir (ek 31).

Bilirkişi ve bilirkişi raporuna itiraz

MADDE 35- (1) 2577 sayılı Kanunun 31 inci maddesine göre, Kanunda hüküm bulunmayan hallerde bilirkişi ile ilgili hususlarda 6100 sayılı Kanun uygulanır.

Karar

MADDE 36- (1) Danıştay, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare ve Vergi Mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın tebellüğ tarihinden başlayarak otuz günü geçemez.

(2) Kararın temyiz edilmesi, kararın uygulanmasına engel değildir. Bunun için mahkemeden yürütmenin durdurulması kararı alınması gerekir.

(3) Tam yargı davaları hakkındaki kararlardan belli bir miktarı içerenler genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.

(4) İlk inceleme üzerine Danıştay veya mahkemelerce verilen görevsizlik, yetkisizlik ve gerçek hasma tebliğ kararlarına karşı itiraz, istinaf veya temyiz talep edilemez. Ancak, asıl karara yapılacak itiraz, istinaf veya temyiz taleplerinde, bu kararlara karşı da itirazda bulunulabilir.

Savcı mütalaası

MADDE 37- (1) İlk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştayda görülen davalarda savcının esas hakkındaki yazılı düşüncesi Bakanlığa tebliğ edildiğinde, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde görüşte belirtilen hususlara ilişkin cevaplarımız mahkemesine bildirilir (ek 32).

İKİNCİ BÖLÜM

Kanun Yolları

Kanun yolları

MADDE 38- (1) Tamamen veya kısmen Bakanlık aleyhine neticelenen davalarda, kanun yolu açık olan kararlar için kanun yollarına gidilmesi zorunludur.

(2) İdare ve vergi mahkemelerinin idare aleyhine kararlarına karşı, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulur (ek 33). Karşı tarafın istinaf talebine karşı tebliğ tarihini izleyen otuz gün içinde cevap verilir (ek 34).

(3) Danıştay dava dairelerinin nihai kararları ile bölge idare mahkemelerinin aşağıda sayılan davalar hakkında idare aleyhine verdikleri kararlar, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi Danıştayda, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde temyiz edilir (ek 35). Karşı tarafın temyiz talebine karşı tebliğ tarihini izleyen otuz gün içinde cevap verilir (ek 36). Karar süresinde temyiz edilmemiş olsa bile cevap dilekçesinde, temyiz talebinde bulunulabilir. Bu takdirde bu dilekçeler temyiz dilekçesi yerine geçer.

(4) Kararlara karşı istinaf veya temyiz yoluna başvurulurken öncelikle yürütmenin durdurulması talep edilir. Ancak, vergi ve ceza tahakkukuna karşı açılan davalarda, 2577 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre dava konusu işlemin yürütülmesi kendiliğinden duracağından tamamen veya kısmen Bakanlık aleyhine olan kararlara karşı istinaf veya temyiz yoluna başvurulurken yürütmenin durdurulması talep edilmez.

(5) İvedi yargılama usulü hariç olmak üzere idari yargıda kanun yollarına ilişkin getirilen hükümler, 2576 sayılı Kanunun, bölge idare mahkemelerinin tüm yurttta göreve başlayacakları tarihten sonra verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilmiş kararlar hakkında, kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan kanun yollarına ilişkin hükümler uygulanır.

(6) İdari davalarda verilen kararlara karşı başvurulacak kanun yollarında, 2577 sayılı Kanunun hükümleri esas alınır.

Kanun yararına temyiz ve yargılamanın yenilenmesi

MADDE 39- (1) İdare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenler, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabilir. Temyiz isteği yerinde görüldüğü takdirde karar, kanun yararına bozulur. Bu bozma kararı, daha önce kesinleşmiş olan merci kararının hukuki sonuçlarını kaldırmaz.

(2) Danıştay, Bölge İdare Mahkemesi ile İdare ve Vergi Mahkemelerinin kesinleşmiş kararlarına karşı, 2577 sayılı Kanunun 53 üncü maddesine göre yargılamanın yenilenmesi istenebilir (ek 37).

ALTINCI KISIM

Tahsilat

Tahsilât

MADDE 40- (1) 6183 sayılı Kanun uyarınca yapılacak tahsilâtlarda Seri:A Sıra No:1 sayılı Tahsilat Genel Tebliğinde ve Gelir İdaresi Başkanlığının düzenlediği diğer Tahsilat Genel Tebliğlerinde yer alan hükümlere göre işlem yapılır.

(2) Kamu alacağının gecikmeksizin tahsil edilebilmesini teminen idare lehine olan ilamların 2577 sayılı Kanunun 28 inci maddesi hükmü göz önüne alınarak ivedilikle tahsilatına başlanır.

(3) Özel hukuk uyarınca tahsili gereken alacakların takibinde, genel hükümler uygulanır.

YEDİNCİ KISIM

İlamsız İcra Takipleri

İlamsız icra takipleri

MADDE 41- (1) Bir paranın ödenmesine veya bir teminatın verilmesine ilişkin olarak herhangi bir ilama dayanılmaksızın gümrük idareleri aleyhine ilamsız icra takibi yoluna başvurulması halinde, ödeme emrine karşı tebliğden itibaren yedi gün içinde, ödeme emrini gönderen icra dairesine itiraz edilir (ek 38). Ödeme emrini gönderen icra dairesi ilgili taşra biriminin bulunduğu yerde değilse, itiraz dilekçesi en yakın icra dairesi kanalıyla gönderilir. İtiraz dilekçesinde borcun tamamına mı yoksa bir kısmına mı itiraz edildiği hususu açıkça belirtilir.

(2) Süresi içinde yapılan itiraz icra takibini durdurur. Borcun bir kısmına itiraz edilmişse, itiraz edilmeyen kısım için icra takibi devam eder.

(3) İtiraz edildikten sonra alacaklının itirazın iptali veya itirazın kaldırılması davası açması halinde, verilecek cevap dilekçesinde icra inkar tazminatı talep edilir (ek 39).

(4) Genel mahkemelerde (Sulh Hukuk, Asliye Hukuk) açılan itirazın iptali davasında verilen kararlara karşı, 6100 sayılı Kanuna göre işlem yapılır.

SEKİZİNCİ KISIM

İlama Bağlı Borçlar ve Yargılama Giderleri

İlama bağlı borçlar

MADDE 42- (1) 26/2/2004 tarihli ve 25385 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2004 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatına ilişkin 6 sıra No.lu Tebliğ ve Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 22/3/2004 tarihli ve 5003 sayılı Genel Yazısı gereğince genel bütçeye

dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin ilâma bağlı borçları ile mahkeme harcı ve masrafları kendi bütçelerinden ödenir. Buna göre,

a) İlâma Bağlı Borç: Bir mahkeme kararı ile genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerce ödenmesine hükmedilen ana para, faiz, tazminat, ceza ve yargılama giderleri gibi her türlü ödemenin tamamı,

b) İlgili Hizmet Tertibi: Kaynağı itibariyle ilâma bağlı borcun ilgili olduğu tertip,

c) Mahkeme Harcı ve Masrafları: Genel bütçeye dâhil dairelerle katma bütçeli idarelerin taraf olduğu davalarda, dava sonuçlanıncaya kadar dava ile ilgili olarak yapılması zorunlu olan her türlü gider, olarak tanımlanmıştır.

(2) Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 62 nci maddesine göre, ilama bağlı borçların ödenmesinde aşağıdaki belgeler aranır;

a) Kanunları gereği ilamın icrası için kesinleşmiş olma şartı aranan hallerde kesinleşmiş mahkeme ilamı,

b) Yetkili merci tarafından icrasının geri bırakılmasına (yürütülmesinin durdurulmasına) karar verilmeyen mahkeme ilamı,

c) Davaya veya icraya intikal ettikten sonra veya intikal etmeden önce sulh yoluyla bir hakkın tanınmasından dolayı doğan borçların ödenmesinde, mahkeme ilamı yerine mevzuatı gereği sulha yetkili makam veya merci kararı ve sulhname veya hakem kararı.

İlgili birimlerce ödenecek ilâma bağlı borçlar

MADDE 43- (1) İdare aleyhine sonuçlanan davalarda, ilâmda hüküm altına alınan asıl alacak, özlük hakları, tazminat, gecikme faizi veya gecikme zammı, yargılama giderleri, karar vekalet ücreti ve icra vekalet ücreti, icra masrafları (icra başvuru harcı ve icra tahsil harcı hariç), dava konusu işlemi tesis eden veya eylemde bulunan ilgili merkez birimi tarafından kendi bütçesinin ilgili hizmet tertibinden ödenir. Dava konusu işlemi tesis eden veya eylemde bulunan taşra birimince, ilgili hizmet tertibinden ödeme yapılabilmesi için Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığından ödenek talebinde bulunulur.

(2) İlgili hizmet tertibinde ödenek olmaması halinde, gerekli ödenek öncelikle Bakanlık bütçesi içinde yapılacak aktarmalarla karşılanır, bu şekilde karşılanma imkânı bulunmaması durumunda ise, ilgili birim tarafından Strateji Geliştirme Başkanlığı aracılığıyla Cumhurbaşkanlığından ödenek talep edilir.

(3) 4458 sayılı Gümrük Kanununun 221 inci maddesi uyarınca ödenen fazla çalışma ücretlerine ilişkin ilâma bağlı borç ödemeleri için Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığından ödenek talep edilir.

(4) 5607 sayılı Kanunun 11 inci maddesine 6455 sayılı Kanun ile eklenen altıncı fıkra gereğince 11/4/2013 tarihinden itibaren kaçak akaryakıt hariç el konulan ve alıkonulan her türlü eşya, yük hayvanı ve taşıtların muhafazası, depolanması, yüklenmesi, boşaltılması, nakliyesi ve imhası gibi nedenlerle el konulduğu andan itibaren yapılan masraflar, Bakanlık döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanır.

(5) 5607 sayılı Kanunun 11 inci maddesine 6455 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkra gereğince, 11/4/2013 tarihinden itibaren kaçak akaryakıtın muhafazası, depolanması, yüklenmesi, boşaltılması ve nakliyesi gibi nedenlerle yapılan masraflar il özel idaresi veya defterdarlık tarafından karşılanır.

(6) 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, tüketici örgütleri üst kuruluşlarınca açılacak davalarda bilirkişi ücreti ve davanın davacı aleyhine sonuçlanması durumunda, hükmedilen vekâlet ücretine ilişkin ilama bağlı borç ödemeleri için Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğünden ödenek talep edilir.

Genel Müdürlük bütçesinden ödenecek ilâma bağlı borçlar

MADDE 44- (1) İlâmda hüküm altına alınan ve bir hizmet tertibiyle ilişkilendirilemeyen asıl alacak, tazminat, gecikme faizi veya gecikme zammı, yargılama giderleri, avukatlık ücreti ve icra masrafları (icra başvuru harcı ve icra tahsil harcı hariç) ve iflas masasına kayıt gideri Genel Müdürlük bütçesinin “Diğer Yasal Giderler” (31.01.00.24.01.3.9.00.1.03.4.2.90) tertibinden ödenir.

(2) Kamu hizmetlerinin yürütülmesi esnasında ortaya çıkan zarar nedeniyle zarar görenlere ödenmesi gereken, ancak uygulamayı yapan kamu görevlisine hukuken rücu imkânı bulunmayan mahkeme kararına dayalı kusursuz tazminat ödemeleri, Genel Müdürlük bütçesinin “Kusursuz Tazminatlar” (31.01.00.24.01.3.9.00.1.03.4.2.03) tertibinden ödenir.

Mahkeme harç ve giderleri

MADDE 45- (1) Dava sırasında ödenmesi gereken tebligat masrafı, bilirkişi ve keşif ücreti gibi mahkeme giderlerine ilişkin harcamalar Genel Müdürlük bütçesinin “Mahkeme Harç ve Giderleri” (31.01.00.24.01.3.9.00.1.03.4.2.04) tertibinden avans olarak ödenek talep edilmek suretiyle yapılır ve söz konusu tertipte ödenek mevcut olsun veya olmasın ilgili Muhasebe Müdürlüğünden avans olarak alınıp ilgili mevzuatı gereği süresi içinde usulüne uygun olarak kapatılarak harcamalara ilişkin miktar kadar Genel Müdürlükten gerekli ödenek talep edilir.

(2) Genel Müdürlük bütçesinin mahkeme harç ve giderleri (31.01.00.24.01.3.9.00.1.03.4.2.04) tertibinden, mahkeme harç ve giderleri için talep edilecek avansların kapatılmasına ilişkin ödenek, ek 40’ta yer alan form ile istenir.

(3) Mahkeme harç ve giderleri (31.01.00.24.01.3.9.00.1.03.4.2.04) tertibinden talep edilen ödenek ile ilgili yapılması gereken harcamalar sonrasında, Genel Müdürlüğe herhangi bir makbuz veya belge gönderilmez.

(4) Genel Müdürlükten ek 40’ta yer alan form ile talep edilecek olan ödeneklerin talep edilmesine ve harcanmasına ilişkin denetim 5018 sayılı Kanun hükümlerine göre ödenek talep eden birimin gerçekleştirme görevlisi ve harcama yetkilisi tarafından yapılır.

İcra harçları

MADDE 46- (1) 492 sayılı Harçlar Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde genel bütçeye dahil idarelerin bu Kanunun 1 ve 3 sayılı tarifelerine giren bütün işlemlerinin harçtan müstesna olduğu düzenlenmiştir. Buna göre Bakanlık, 492 sayılı Kanunun 1 ve 3 sayılı tarifelerinde sayılan harçlardan muaftır. Hazine ve Maliye Bakanlığından (Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü) alınan 21/3/2019 tarihli ve 7643 sayılı yazıda, Yargıtay Büyük Genel Kurulunun 25/12/1997 tarihli ve E:1996/1; 1997/1 sayılı kararı ile Yargıtay Üçüncü Hukuk Dairesinin 10/12/2018 tarihli ve E:2018/205; 2018/12595 sayılı kararına istinaden genel bütçe kapsamındaki idarelerin borçlu oldukları icra takiplerinde, 492 sayılı Kanunun 1 ve 3 sayılı tarifelerine giren bütün işlemlere ait harçlardan muaf olduğu belirtilmektedir.

DOKUZUNCU KISIM

İlamlı İcra Takipleri

BİRİNCİ BÖLÜM

İdari Yargı Kararları

İdari yargı kararları

MADDE 47- (1) Karara karşı kanun yollarına başvuruda bulunulup bulunulmadığı, bu başvuru sırasında mahkeme kararının yürütülmesinin durdurulması talep edilip edilmediği, talep üzerine ne şekilde karar verildiği hususlarına dikkat edilerek işlem tesis edilir. İlâmda hükmedilen borcun ödenmesi için kararın kesinleşmiş olması şartı aranmaz.

(2) 2577 sayılı Kanununun 28 inci maddesi gereğince, konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile her türlü davalarda hükmedilen vekalet ücreti ve yargılama giderlerine ilişkin ilamlar icraya konulmadan önce, davacının veya vekilinin önce idareye başvurması ve banka hesap numarasını bildirmesi gerekmektedir. Bu nedenle, idareye başvuru yapılmaksızın ilam icraya konulmuş ise, şikayet yoluna gidilir ve ödeme yapılmaz.

(3) Davacı veya vekilince idareye banka hesap numarasının bildirilmesi halinde, 49 uncu maddede belirtilen açıklamalara göre ödeme yapılır.

(4) İdarenin otuz gün içinde ödeme yapmaması halinde, ilamlı icra takibi başlatılırsa 48 inci maddede belirtilen açıklamalara göre ödeme yapılır.

Kararın icraya konulmuş olması

MADDE 48- (1) Kanun yolu başvurularının yürütmenin durdurulması talepli olarak yapılması esas olmakla birlikte, icraya konulan karara karşı kanun yoluna başvurulurken sehven yürütmenin durdurulması talep edilmemiş ise, hemen ek bir dilekçe verilerek yürütmenin durdurulması talep edilir.

(2) İcranın durdurulması için; bir dilekçe ile kararı veren mahkemeye başvurularak, dilekçenin altına “karara karşı yürütmenin durdurulması talepli olarak kanun yoluna başvurulduğuna dair” şerh alınır ve icra dairesinden icranın ertelenmesi için mehil talebinde bulunulur. İcra dairesince verilen mehil içinde yürütmenin durdurulması talebi hakkında bir karar verilmemiş ise aynı şekilde ek süre talep edilir.

(3) Yürütmenin durdurulması talebi reddedilirse, icra emri uyarınca ödeme yapılır. Yürütmenin durdurulması talebi kabul edilirse, kanun yolu başvurusunun sonucu beklenir, karar onandığı takdirde icra emri uyarınca ödeme yapılır. Kararın bozulması halinde, bozma kararı icra dairesine verilir ve icra takibinin durması sağlanır. Bozma kararına karşı istinaf/temyiz/karar düzeltme yoluna başvurulmuş olsa bile, icra işlemleri olduğu yerde durur. İstinaf/temyiz/karar düzeltme talebi kabul edilerek daha önce bozulmuş olan hüküm onanırsa, icra emri uyarınca ödeme yapılır, istinaf/temyiz/karar düzeltme talebinde bulunulmaz veya talep reddedilirse bozma kararı üzerine verilecek karar beklenir.

Karar icraya konulmadan ödeme için idareye başvurulması

MADDE 49- (1) Kanun yoluna başvuru taleplerinin yürütmenin durdurulması talepli olarak yapılması esas olmakla birlikte, karar yürütmenin durdurulması talepli olarak kanun yoluna başvurulmamış ise veya kararın tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde yürütmenin durdurulması talebi hakkında karar verilmemiş veya bu talep reddedilmiş ise, kanun yoluna başvurulması kararın yürütülmesini durdurmadığından ilama uygun olarak ödeme yapılır.

(2) Kararın tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde yürütmenin durdurulması talebi kabul edilirse, kanun yolu başvurusunun sonucu beklenir, karar onandığı takdirde ilama uygun olarak ödeme yapılır. Kararın bozulması ve istinaf/temyiz/karar düzeltme talebinde bulunulması halinde, istinaf/temyiz/karar düzeltme talebi kabul edilerek daha önce bozulmuş olan hüküm onanırsa, ilama uygun olarak ödeme yapılır. Bozma kararına karşı istinaf/temyiz/karar düzeltme talebinde bulunulmaz veya talep reddedilirse, kararın yürütülmesi kendiliğinden duracağından bozma kararı üzerine verilecek karar beklenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Adli Yargı Kararları

Adli yargı kararları

MADDE 50- (1) Karara karşı kanun yollarına başvurulup başvurulmadığı, kararın kesinleşip kesinleşmediği, tehiri icra talep edilip edilmediği ve talep üzerine ne şekilde karar verildiği hususlarına dikkat edilerek işlem tesis edilir. Kural olarak para alacaklarına veya

menkul mallara ilişkin ilamların icrası için kararın kesinleşmesi şart değildir. Bu tür ilamların ödenmesi için alacaklı tarafından doğrudan idareye başvurulması halinde, ilam uyarınca ödeme yapılır.

(2) Kararın icraya konulmuş olması halinde, icra emrinin tebliği üzerine, karara karşı kanun yoluna başvurulup başvurulmadığı araştırılır. Karara karşı kanun yoluna başvurulmuş ise, mahkemesinden karara karşı kanun yoluna başvurulduğuna dair yazı icra dairesinden mehil vesikası talep edilir ve Yargıtay'dan tehiri icra kararı alınarak karar icra dairesine verilir.

(3) Kanun yolundan vazgeçilmiş veya tehiri icra kararı alınamamışsa, icra emri uyarınca ödeme yapılır. Tehiri icra kararı alınır, kanun yolu başvurusunun sonucu beklenir. Karar onandığı takdirde icra emri uyarınca ödeme yapılır. Kararın bozulması halinde, bozma kararı icra dairesine verilir ve icra takibinin durması sağlanır. Bozma kararına karşı temyiz/karar düzeltme yoluna başvurulmuş olsa bile, icra işlemleri olduğu yerde durur. İstinaf/temyiz/karar düzeltme talebi kabul edilerek daha önce bozulmuş olan hüküm onanırsa, icra emri uyarınca ödeme yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ödemelerde Dikkat Edilecek Hususlar

Genel olarak

MADDE 51- (1) İlama bağlı borç ödemelerinde aşağıdaki hususlara dikkat edilir:

a) İlâma bağlı borçlar ile ilgili olarak öncelikle 47 ila 50 nci maddelerde yer alan açıklamalara uyularak gerekli işlemler yapıldıktan sonra ödenek talebinde bulunulur.

b) İlâmlı alacaklarda, ödeme talebi veya icra emri tarihi ile ilâm tarihi arasında on yıldan fazla bir süre geçmişse, öncelikle ilâmın zamanaşımına uğrayıp uğramadığı hususu hukuk birimlerinden sorulur ve verilecek cevap doğrultusunda işlem yapılır.

c) Kararın icraya konulması halinde, öncelikle icra emri ile ilâm karşılaştırılır. İlâma aykırı bir husus varsa (yasal faiz oranları, yasal faiz oranından fazla faiz istenilmesi, faize faiz yürütülmesi, asıl alacak tutarının yanlış yazılması, faiz başlangıç tarihinin yanlış uygulanması, hesap hataları, harç istenilmesi gibi) şikâyet yoluna başvurulur.

ç) Karar icraya konulmadan önce ödeme için idareye başvurulması halinde, yine öncelikle talep ile ilâm karşılaştırılır. İlâma aykırı talepler kabul edilmez ve ödeme ilâma uygun olarak yapılır.

d) Kararın icraya konulması halinde, icra emrinin tebliğinden önce borç ödenmiş veya ilâm zamanaşımına uğramış ise, yedi gün içinde icra mahkemesine itiraz edilir.

e) Ödenek talep edilirken, ödenek temin edilmesi ve tahakkuk evrakının hazırlanması için geçecek makul süre dikkate alınarak borcun muhtemel ödeme tarihi belirlenir ve buna göre ödenek miktarı hesaplanır. Ayrıca varsa işleyecek gecikme faizi veya gecikme zammı miktarı da dikkate alınır.

f) Ödemeler, ödeme talebinin Bakanlığa tebliğ edildiği tarih esas alınarak hazırlanan listeye göre yapılır, ödenek bulunmaması veya ödeme listesi sırası nedeniyle icra emrinde belirtilen ödeme süresi içinde ödeme yapılamayacağına anlaşılması halinde, bu husus ödeme süresi içinde icra müdürlüğüne yazı ile bildirilir.

g) 2577 sayılı Kanununun 28 inci maddesinin altıncı fıkrası gereğince, tazminat ve vergi davalarında kararın idareye tebliğinden itibaren infazın gecikmesi sebebiyle idarece kanuni gecikme faizi ödenmesi gerektiğinden yargı kararları gereği süresinde yerine getirilerek gecikme faizi ödenmesine sebebiyet verilmez.

ğ) Hazine ve Maliye Bakanlığı Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü'nün 11/3/2005 tarihli ve 8600 sayılı yazısında kanuni kesintilere ilişkin olarak

verilen örnek ve açıklamalara uyularak, gerekli yasal kesintiler (damga vergisi, gelir vergisi tevkifatı vb.) yapılır.

h) Genel Müdürlük bütçesinin (31.01.00.24.01.3.9.00.1.03.4.2.90) tertibinden talep edilecek olan ödenekler ek 41'de yer alan form ve (31.01.00.24.01.3.9.00.1.03.4.2.03) tertibinden talep edilecek olan ödenekler ek 42'de yer alan form ile istenilir ve her form için ayrı tarih ve sayı verilir.

ı) Ek 41'de ve ek 42'de yer alan formlarda dosya ve davacı kişi/firma bazında bilgiler verilerek talepler tek formda toplu olarak yapılır.

i) Taşra birimlerinde İcra Müdürlüğüne yapılacak ödemelerde merkezden ödenek talep etmeden önce ilgili İcra Müdürlüğünden müfredatlı hesap pusulası, bağlı olduğu vergi dairesinin adı, vergi numarası ile ödeme yapılacak banka şubesinin adı, kodu ve IBAN numarası bilgileri istenilir, bakiye ödemeleri önlemek için gelecek hesap dökümü (icra vekâlet ücreti, icra masrafı ve faiz) göz önünde bulundurularak eş zamanlı olarak gerekli ödenek talep edilir.

j) Kısmen ya da tamamen Bakanlığımız aleyhine sonuçlanan davalarda alacaklı tarafça Bakanlığa gönderilen ödeme talep dilekçeleri, icra emirleri veya icra hesap tabloları ilgili idare tarafından talebin yerindeliği (ödeme aşamasında olup olmadığı) ve tüm borç kalemleri (asıl alacak, faiz, harç vs.) yönünden kontrol edilir, herhangi bir aykırılık bulunmaması durumunda ödeme işlemleri başlatılır ve HYS kaydının yapılmasını teminen ilgili hukuk birimine bilgi verilir. Ödeme talep dilekçeleri, icra emirleri veya icra hesap tablolarında yanlışlık olduğu veya davacı tarafından başlatılan icra takibinin usule aykırı olduğu anlaşılırsa İcra Müdürlükleri ve İcra Mahkemeleri nezdinde itiraz/şikayet yoluna başvurulmasını teminen süresi içinde ilgili hukuk birimine gönderilir, hukuk birimince gerekli itiraz/şikayet yoluna başvurulur.

k) Ödenek talep edilirken yukarıda belirtilen ödenek talep formlarının özenle doldurulmasına dikkat edilir. Diğer Yasal Giderler (31.01.00.24.01.3.9.00.1.03.4.2.90) ve Kusursuz Tazminatlar (31.01.00.24.01.3.9.00.1.03.4.2.03) tertibinden ödenen ilâma bağlı borçlar ile ilgili olarak, davacıya/ davacı vekiline/ icra müdürlüğüne yapılan ödemeyle ilgili ödeme emri belgesi ile talep formunun sayı ve numarası ilgi tutularak Genel Müdürlüğe gönderilir.

l) Genel Müdürlükten ek 41 ve ek 42'de yer alan formlar ile talep edilecek olan ödeneklerin talep edilmesine ve harcanmasına ilişkin denetim 5018 sayılı Kanun hükümlerine göre ödenek talep eden birimin gerçekleştirme görevlisi ve harcama yetkilisi tarafından yapılır.

m) Yanlış tertipten istenen ödenek talepleri iade edileceğinden Mahkeme Harç ve Masrafları, Diğer Yasal Giderler ve Kusursuz Tazminatlar tertiplerinden ödenek talep edilirken yanlış tertipten ödenek istenilmemesine, mükerrer talepte bulunulmamasına dikkat edilir.

n) Bakanlığın, 492 sayılı Kanununun 1 ve 3 sayılı tarifelerine giren bütün işlemlere ait harçlardan muaf olduğu hususuna dikkat edilir.

(2) Karar kesinleşmeden önce ödeme yapılmış ise, ödemeyi yapan merkez veya taşra birimince dosya takibe alınır. Ödemenin dayanağı olan kararın kaldırılması/bozulması halinde, dosya sahibi hukuk müşaviri veya avukat tarafından, süre verilerek yapılan ödeme karşı taraftan geri istenir. Bu konuda yapılan tebligata rağmen borcun ödenmemesi halinde, borçlu temerrüde düşmüş sayılır. Yapılan ödeme, borçluya verilen sürenin bitimi tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte tahsil edilir.

Gümrük vergilerine ve tasfiye bedeline ilişkin ilâma bağlı borçlar

MADDE 52- (1) Hazine ve Maliye Bakanlığının (Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü) 11/3/2005 tarihli ve 8600 sayılı yazısının B-İlâma Bağlı Borçlar Bölümünün 4 üncü maddesinde, bütçe gelirlerine ilişkin ilâma bağlı borçlar asıl

alacak ve asıl alacak dışındaki ödemeler olarak ikiye ayrılmış ve asıl alacağın gelir tertiplerine borç yazılacağı, asıl alacak dışındaki ödemelerin ise gider tertibinden ödeneceği belirtilmiştir. Bu nedenle, gümrük vergilerine ilişkin olarak açılan davalarda, tahsil edilmiş gümrük vergileri, gümrüklerce tahsil edilen diğer vergiler, cezalar ve diğer mali yüklerin iadesine karar verilirse, ilâma bağlı borcun gümrük vergileri, gümrüklerce tahsil edilen diğer vergiler, cezalar ve diğer mali yüklerle ilişkin kısmı ilgili gelir tertibine borç yazılmak ve iade edilmek üzere ilgili Saymanlık Müdürlüğüne (icra takibine mahal bırakılmadan) gönderilir.

(2) Vergiler iade edildikten sonra buna ilişkin yasal faizleri, yargılama giderleri, karar vekâlet ücretleri ile ilâm icraya konulmuş ise icra vekalet ücretleri, icra masrafları Genel Müdürlük bütçesinin “Diğer Yasal Giderler” (31.01.00.24.01.3.9.00.1.03.4.2.90) tertibinden ek 41’de yer alan form ile ödenek talep edilmek suretiyle ödenir.

(3) Tasfiye ya da satış bedelinin iadesine ilişkin kararlarda iade işlemi, tasfiye veya satış bedelini alan birimin hesabından yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Faiz Ödemeleri

Adli yargı kararları

MADDE 53- (1) Bakanlıkça ödenmesi gereken ilâma bağlı borcun dayanağı karar icraya konulmadığı takdirde;

a) Kararda asıl alacak ile birlikte faize de hükmedilmiş ve faiz tarihi ile faiz oranı belirlenmiş ise bu tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için faiz hesaplanarak asıl alacak ile birlikte ödenir.

b) Kararda faiz ile ilgili bir hüküm yoksa ve alacaklı dava tarihinden itibaren faiz talep ediyor ise, yasal faiz dava tarihinden değil, karar tarihinden itibaren hesaplanıp ödenir.

(2) İlâma bağlı borcun dayanağı karar icraya konulduğu takdirde,

a) Kararda asıl alacak ile birlikte faize de hükmedilmiş ve faiz tarihi ile faiz oranı belirlenmiş ise bu tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için faiz hesaplanarak asıl alacak ile birlikte ödenir.

b) Kararda faiz ile ilgili bir hüküm yoksa ve icra emrinde faiz talep ediliyor ise, icra emri incelenip faizin dava tarihinden mi, karar tarihinden mi ya da takip tarihinden mi itibaren istendiğinin tespiti yapılır. Faiz dava tarihinden itibaren istenmiş ise ödeme yapılmaz, karar tarihinden veya takip tarihinden itibaren istenmiş ise, talep edilen tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için faiz hesaplanıp ödenir. Faiz talebi yoksa faiz ödenmez.

c) Yapılan hesaplamada faize faiz talep edilip edilmediği de araştırılır. Eğer takip tarihine kadar faiz talep edilmiş ve faizle birlikte toplam alacak üzerinden ödeme tarihine kadar faiz talep ediliyorsa, faize ilişkin tutar çıkarılarak yalnızca asıl alacak, yargılama gideri ve vekâlet ücretine ilişkin tutar için ödeme tarihine kadar faiz hesaplanır. İcra vekâlet ücreti ve icra masrafı için faiz ödenmemesine dikkat edilir.

İdari yargı kararları

MADDE 54- (Değişik: 20/05/2020 tarihli Bakan Onayı) (1) Vergi davalarında;

a) Kararda faiz tarihi ile faiz oranı belirlenmiş ise bu tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için faiz hesaplanarak asıl alacak ile birlikte ödenir.

b) Ek tahakkuk veya ihtirazi kayıtla yapılan gümrük beyanı hakkında yükümlü lehine karar verildiği hallerde tahsilatın yapıldığı tarihten kararın davacıya tebliğ edildiği tarihe kadarki süre için yasal faiz,

c) Banka hesap numarasının idareye bildirildiği tarih ile ödeme tarihi arasındaki süreye 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizi,

oranında hesaplanacak faiz ödenir. Ancak mahkeme kararının davacıya tebliği ile banka hesap numarasının idareye bildirildiği tarih arasında geçecek süre için faiz işlemez.

(2) Tazminat davalarında;

a) Kararda asıl alacak ile birlikte faize de hükmedilmiş ve faiz tarihi ile faiz oranı belirlenmiş ise bu tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için faiz hesaplanarak asıl alacak ile birlikte ödenir.

b) Kararda faiz ile ilgili bir hüküm yoksa banka hesap numarasının idareye bildirildiği tarihe kadar geçecek süre için faiz ödenmez. Ancak, banka hesap numarasının idareye bildirildiği tarih ile ödeme tarihi arasındaki süreye 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizi oranında hesaplanacak faiz ödenir.

(3) Birinci ve ikinci fıkra dışında kalan ve konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren idari davalarda;

a) Kararda asıl alacak ile birlikte faize de hükmedilmiş ve faiz tarihi ile faiz oranı belirlenmiş ise bu tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için faiz hesaplanarak asıl alacak ile birlikte ödenir.

b) Kararda faiz ile ilgili bir hüküm yoksa, banka hesap numarasının idareye bildirildiği tarihten itibaren 30 gün içinde borç ödendiği takdirde faiz ödenmez. Bu süre içinde ödeme yapılamaması ve talep edilmesi halinde karar tarihi ile ödeme tarihi arasındaki süre için yasal faiz oranında hesaplanacak faiz ödenir.

(4) İdari yargıda açılan tüm davalarda hükmedilen vekalet ücretleri ve yargılama giderleri ödemelerinde; banka hesap numarasının idareye bildirildiği tarihten itibaren 30 gün içinde ödendiği takdirde faiz ödenmez. Bu süre içinde ödeme yapılamaması ve talep edilmesi halinde, asıl alacak için hükmedilen faiz tarihi ve faiz oranına bağlı kalınmaksızın karar tarihi ile ödeme tarihi arasındaki süre için yasal faiz oranında hesaplanacak faiz ödenir.

İdare lehine hükmedilen vekalet ücretleri ve yargılama giderleri

MADDE 55- (1) Mahkemelerce idare lehine hükmedilen vekalet ücretleri ve yargılama giderleri, ek 43'te yer alan forma uygun olarak tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde istenir ve ödenmesi için 30 gün süre verilir.

(2) Tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde ödenmeyen vekalet ücretleri ve yargılama giderlerinin tahsili amacıyla, özel ve zorunlu durumlar hariç olmak üzere en geç 2 yıl içinde icra takibi başlatılır.

Kamu zararlarının tahsili

MADDE 56- (1) İlâma bağlı borç personelin kusurundan kaynaklanıyorsa veya ilâma bağlı borcun ödenmesinde kusurlu hareketle kamu zararının doğmasına sebebiyet verilmiş ise, 19/10/2006 tarihli ve 26324 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 1/1/2006 tarihinde yürürlüğe giren Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre işlem yapılır.

(2) Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası hükmü uyarınca, yargı kararları ve Sayıştay ilâmlarıyla tespit edilen kamu zararı alacakları ile değerlendirme sonucunda takip ve tahsiline karar verilen alacaklar, merkezde strateji geliştirme birimlerince, taşrada ise Bölge Müdürlüğünce takip edilir.

(3) İlama bağlı borç Genel Müdürlük tarafından ödenmiş ise, ilgili merkez veya taşra birimine yazı yazılarak, ilama bağlı borcun personelin kusurundan kaynaklanıp kaynaklanmadığının bildirilmesi istenir. İlama bağlı borç, ilgili merkez veya taşra birimince ödenmiş ise, ilgili merkez veya taşra birimince ilama bağlı borcun personelin kusurundan kaynaklanıp kaynaklanmadığının tespiti yapılır.

(4) Kamu zararının oluşmasında personelin kusurunun bulunup bulunmadığı; personelin görev yaptığı birim amirince belirlenir, olay birden fazla birimi ilgilendiriyorsa

her birim kendi personeli ile ilgili değerlendirmeyi yaparak ödemeyi yapan birime gönderir. Kamu zararına sebebiyet veren personel tespit edilmesi halinde, ilgili merkez veya taşra birimi tarafından kamu zararı ile ilgili bilgi ve belgeler ile kamu zararından kusurlu olduğu tespit edilen personel, merkezde Strateji Geliştirme Başkanlığı'na, taşrada Bölge Müdürlüğüne bildirilir.

(5) Bu bildirim üzerine merkezde Strateji Geliştirme Başkanlığı, taşrada Bölge Müdürlüğü tarafından zararı yasal faizi ile birlikte rızaen ödemesi için kusurlu personele tebligat yapılır, rızaen ödeme yapılmaz ise, rücu davası yoluyla kamu zararının tahsili amacıyla, kusurlu olduğu tespit edilen personelin isim ve tebligata elverişli adresi, hukuk birimine gönderilir.

Posta pulu bedelleri

MADDE 57- (1) Mahkemelerce verilen kararlarla iadesine hükmolunan posta pulu bedelleri hukuk birimlerince kararı veren mahkemeden alınarak mahkeme masrafları ile ilgili avansın alındığı Saymanlık Müdürlüğüne yatırılır ve alındı belgesinin bir örneği dosyasında muhafaza edilir.

ONUNCU KISIM

Haciz İhbarnameleri, Müzekkereler ve İflas Kararları

BİRİNCİ BÖLÜM

Haciz İhbarnameleri

Geçici depolama yerleri ve antrepolardaki eşyaların haczi

MADDE 58- (1) İcra ve İflas Müdürlüklerince Bakanlığa gönderilen haciz ihbarnameleri ile ilgili olarak Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından, 29/5/2000 tarihli ve 2000/42 sayılı Genelge yayımlanmış, bu Genelge Adalet Bakanlığına gönderilmiş ve Adalet Bakanlığınca 28/3/2001 tarihli ve 42-6276 sayılı yazıyla tüm İcra ve İflas Müdürlüklerine duyurulmuştur. Bu Genelgeye göre;

a) İflas Daireleri ve İcra Müdürlüklerince, üçüncü şahısların alacakları ve aldıracakları haciz veya sair tedbirler için, eşyanın cins ve miktarı ile sahiplerinin de açıkça belirtilmesi şartıyla geçici depolama yeri veya antrepo işleticisine bildirilmesi,

b) Geçici depolama yeri veya antrepo işleticisi tarafından kayıtlarına bu eşyanın durumunu belirtir şerh düşülmesi ile aynı zamanda durumun taşra birimine bildirilmesi,

c) Eşyanın taşra birimince geçici depolama yeri olarak kabul edilen yerde veya gümrük sahasında bulunması ya da eşyanın konulduğu geçici depolama yeri veya antreponun taşra birimince işletilmesi halinde bildirim ilgili taşra birimine yapılması, gerekmektedir.

(2) İcra ve İflas Müdürlüklerinin bu Genelgeye aykırı işlem yaptıkları tespit edildiğinde, Genelge hükümleri belirtilerek İcra ve İflas Müdürlüklerinden Genelge uyarınca işlem yapılması talep edilir.

Haciz ihbarnamelerinde dikkat edilecek hususlar

MADDE 59- (1) 29/5/2000 tarihli ve 2000/42 sayılı Genelge dışında kalan ve geçici depolama yeri ve antrepolarda bulunan eşyalar dışındaki hak ve alacakların haczedilebilmesi için 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 89 uncu maddesine istinaden İcra ve İflas Müdürlüklerince Genel Müdürlüğe tebliğ edilen haciz ihbarnameleri (89/1 Haciz İhbarnamesi veya Birinci Haciz İhbarnamesi) merkez ve taşra birimlerine gönderilir.

(2) 2004 sayılı Kanunun 89/1 inci maddesi gereğince tebliğ edilen haciz ihbarnamesinin Bakanlığa tebliğinden itibaren yedi gün içerisinde borçlunun/borçluların mevcut bir mal, hak ve alacağı veya bunlarla ilgili rehin, temlik, haciz vs. gibi her türlü

kaydı bildirilir; borçlunun/borçluların böyle bir mal, hak ve alacağı bulunmuyor ise yine aynı sürede, cevabi yazı ile (gerekirse nöbetçi icra müdürlüğü kanalıyla) bildirilir.

(3) Bakanlıkça birinci haciz ihbarnamesine cevap verilmemesi üzerine 2004 sayılı Kanunun 89/3 üncü maddesine göre tebliğ edilen ikinci haciz ihbarnamesi hakkında birinci haciz ihbarnamesindeki süre ve usullere uyulur. İkinci haciz ihbarnamesine verilecek cevapta, varsa önceki haciz ihbarnamelerinde icra ve iflas müdürlüğüne gönderilen cevabi yazıların tarih ve sayıları bildirilir ve ek olarak gönderilir.

(4) Bakanlıkça ikinci haciz ihbarnamesine de cevap verilmez ve borçlu/borçluların Bakanlıktan mal, hak ve alacağı olmadığı yazılı olarak yedi gün içerisinde İcra ve İflas Müdürlüklerine bildirilmez ise İcra ve İflas Müdürlükleri tarafından son kez 2004 sayılı Kanunun 89/3 üncü maddesi uyarınca üçüncü haciz ihbarnamesi gönderilerek, Bakanlığa on beş gün içinde parayı İcra ve İflas Müdürlüğüne ödemesi veya yedinde sayılan malı teslim etmesi yahut bu süre içinde menfi tespit davası açması, aksi takdirde zimmetinde sayılan borcu ödemeye veya yedinde sayılan malı teslimde zorlanacağı bildirilir. Üçüncü haciz ihbarnamesinin tebliğinden itibaren on beş gün içinde, ihbarnameyi alan merkez veya taşra biriminin bulunduğu yer veya takibinin yapıldığı İcra ve İflas Müdürlüğüne bulunduğu yer mahkemelerinde menfi tespit davası açılarak dava açıldığına dair alınacak şerh, Üçüncü Haciz İhbarnamesinin tebliğinden itibaren yirmi gün içinde İcra ve İflas Müdürlüğüne dosyasına ibraz edilir.

(5) Üçüncü haciz ihbarnamesinin tebliğinden itibaren on beş günlük menfi tespit davası açma süresi içerisinde davanın açılmaması halinde Bakanlık, ihbarnamelere konu borç tutarı kadar borçlu yerine geçer ve bu tutar Bakanlıktan cebri icra yoluyla tahsil edilebilir.

Haciz ihbarnamelerinde yapılacak işlemler

MADDE 60- (1) Yasal sürelerde itiraz ve bildirim yapılmadığı takdirde, Bakanlık ile hiçbir ilgisi bulunmayan borçların ödenmesi zorunluluğu doğacaktır. Bu nedenle sürelerle azami dikkat gösterilmelidir.

(2) Merkez birimlerine, İcra ve İflas Müdürlüklerince Birinci Haciz İhbarnamesi veya İkinci Haciz İhbarnamesinin tebliğ edilmesi halinde; PTT tebliğ mazbatası (PTT memurunda kalan ve yetkili tarafından imzalanan) ve haciz ihbarnamesi üzerine tebliğ tarihi yazılmak suretiyle tebligat derhal Genel Müdürlüğe iletilir.

(3) Taşra birimlerine, İcra ve İflas Müdürlüklerince Birinci Haciz İhbarnamesi veya İkinci Haciz İhbarnamesinin tebliğ edilmesi halinde; tebliğ mazbatası ve haciz ihbarnamesi üzerine tebliğ tarihi yazılmak suretiyle tebligat derhal hukuk birimine iletilir.

(4) Genel Müdürlük tarafından merkez ve taşra birimlerine gönderilen haciz ihbarnameleri üzerine, birimler kendi bünyelerinde mal, hak ve alacaklara ilişkin araştırmayı yapar ve ihbarname ile ilgili mal, hak veya alacak bulunması halinde icra müdürlüklerine iletilecek cevaba esas olmak üzere Genel Müdürlüğe bildirir.

(5) Hukuk şube müdürlükleri veya hukuk bürolarınca, birinci haciz ihbarnamesi veya ikinci haciz ihbarnamesi derhal ilgili birimlere gönderilir. İhbarnamede adı geçen borçlu veya borçluların mal, hak ve alacaklarının olup olmadığı araştırması yalnızca ilgili taşra birimi nezdinde yapılır ve yedi gün içinde İcra ve İflas Müdürlüğüne cevap verilebilmesi için, borçlu veya borçluların mal, hak ve alacaklarının bulunup bulunmadığı hususu en kısa sürede hukuk birimine bildirilir.

(6) Yapılan inceleme sonucunda; borçlu veya borçluların, hak ve alacaklarının mevcut olduğunun tespiti halinde, mevcut hak ve alacaklarının tutarı ve üzerlerindeki rehin, temlik, haciz vs. gibi her türlü kayıt, borçlu veya borçluların herhangi bir mal, hak ve alacağının bulunmadığının tespiti halinde ise bu husus, dosya numarası ve borçluları belirtmek suretiyle tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde hukuk birimince ilgili İcra ve İflas Müdürlüğüne bildirilir.

(7) İhbarnameyi düzenleyen İcra ve İflas Müdürlüğünün aynı yerde olmaması halinde, yazı haciz ihbarnamesinde belirtilen İcra ve İflas Müdürlüğüne gönderilmek üzere, buldukları yerdeki İcra ve İflas Müdürlüğüne ihbarnamenin tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde elden ve zimmet karşılığı teslim edilir.

(8) 2004 sayılı Kanunun 89/1 maddesi uyarınca düzenlenen haciz ihbarnamesinin tebellüğ edildiği tarihte, borçlu veya borçluların hak ve alacaklarının bulunması halinde, bu hak ve alacaklara birinci haciz ihbarnamesi ve ikinci haciz ihbarnamesinde belirtilen tutar kadar haciz şerhi işlenerek bloke kaydı konulur.

(9) Haciz ihbarnamesinin tebliğ edildiği tarihte, borçlunun müstakbel bir alacağı tespit edilmiş ise yedi gün içinde İcra ve İflas Müdürlüğüne verilecek cevapta Bakanlık ile takip borçlusu arasındaki hukuki ilişkinin açıkça belirtilmesi, yazıda "Bu hukuki ilişkiden şimdiye kadar takip borçlusu lehine doğmuş ve ödenebilir bir alacak yoktur. Ancak, ileride takip borçlusu lehine bir alacak doğması muhtemeldir. Bu nedenle, takip borçlusu ile ilgili dosyaya haciz şerhi konulmuştur. Takip borçlusu lehine ileride bir alacak doğarsa, bu alacak Müdürlüğüne bildirilecek ve ödenecektir" ifadesi kullanılır ve ilgili dosyaya şerh konularak, ileride bir alacak doğarsa bu alacak İcra ve İflas Müdürlüğüne ödenir.

(10) Merkez ve taşra birimlerince, herhangi bir nedenle yedi günlük itiraz süresi içerisinde birinci haciz ihbarnamesi ve ikinci haciz ihbarnamesine cevap verilmemesi, itiraz edilmemesi veya bütün uyarıların aksine posta, kargo ve sair yollarla gönderilmek suretiyle itirazın yedi gün içerisinde icra dosyasına ulaşmaması halinde; 2004 sayılı Kanunun 89/3 üncü maddesi uyarınca ödeme muhtırası tebliğ edilmesi durumunda, on beş gün içinde menfi tespit davası açılabilmesi için ödeme muhtırası ile gerekli bilgi ve belgeler derhal merkezde Genel Müdürlüğe, taşrada ise hukuk şube müdürlüğüne veya hukuk bürosuna gönderilir ve Genel Müdürlüğe bilgi verilir.

(11) Hukuk bürolarının bulunmadığı müdürlüklerde yukarıda belirtilen iş ve işlemler müdür tarafından görevlendirilen birimce yerine getirilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Diğer Müzekkere ve Yazılar ile İflas Kararları

İflas daireleri kararları

MADDE 61- (1) 2004 sayılı Kanunun "İflas Kararının Tebliği ve İlanı" başlıklı 166 ncı maddesi hükmü gereğince, iflas kararı, iflasın kapanması ve kaldırılması kararları söz konusu kararlar Genel Müdürlük tarafından ilgili merkez ve taşra birimlerine, hukuk şube müdürlüğü veya hukuk bürosunca ilgili taşra birimlerine dağıtılır ve ilgili merkez ve taşra birimlerince karar gerekleri ivedilikle yerine getirilir. Kararların hukuk şube müdürlüğü veya hukuk bürosuna tebliğ edilmesi halinde diğer birimlere dağıtımının yapılması için ayrıca ivedilikle Genel Müdürlüğe gönderilir.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu yazıları

MADDE 62- (1) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankalar Kanununun "Fonun bilgi ve belge isteme yetkisi" başlıklı 123 üncü maddesi hükmü gereğince, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundan gelen yazılar Genel Müdürlük tarafından ilgili merkez ve taşra birimlerine, hukuk şube müdürlüğü veya hukuk bürosunca ilgili taşra birimlerine dağıtılır ve yazı ile talep edilen bilgi ve belgeler ilgili merkez ve taşra birimlerince ivedilikle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna gönderilir. Yazıların hukuk şube müdürlüğü veya hukuk bürosuna tebliğ edilmesi halinde diğer birimlere dağıtımının yapılması için ayrıca ivedilikle Genel Müdürlüğe gönderilir.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı yazıları

MADDE 63- (1) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 100 üncü maddesi hükmü gereğince, Sosyal Güvenlik Kurumundan

gelen yazılar Genel Müdürlük tarafından ilgili merkez ve taşra birimlerine, hukuk şube müdürlüğü veya hukuk bürosunca ilgili taşra birimlerine dağıtılır ve yazı ile talep edilen bilgi ve belgeler ilgili merkez ve taşra birimlerince Sosyal Güvenlik Kurumuna ivedilikle gönderilir. Yazıların hukuk şube müdürlüğü veya hukuk bürosuna tebliğ edilmesi halinde diğer birimlere dağıtımının yapılması için ayrıca ivedilikle Genel Müdürlüğe gönderilir.

Vergi dairesi başkanlıkları yazıları

MADDE 64- (1) Vergi dairelerinden gelen yazılar Genel Müdürlük tarafından ilgili merkez ve taşra birimlerine, hukuk şube müdürlüğü veya hukuk bürosunca ilgili taşra birimlerine dağıtılır ve yazı ile talep edilen bilgi ve belgeler ile yazı gerekleri ilgili merkez ve taşra birimlerince ivedilikle yerine getirilir. Yazıların hukuk şube müdürlüğü veya hukuk bürosuna tebliğ edilmesi halinde diğer birimlere dağıtımının yapılması için ayrıca ivedilikle Genel Müdürlüğe gönderilir.

Tedbir, diğer haciz müzekkereleri, diğer yazılar

MADDE 65- (1) İcra daireleri ve mahkemelerce merkez teşkilatında Genel Müdürlüğe tebliğ edilen ihtiyati tedbir, tedbir, tedbiren el koyma, araç haczi vb. yazılar somut olay bazında Genel Müdürlük tarafından değerlendirilir ve yazılar gereği için ilgili merkez birimlerine gönderilir. Bu yazıların gerekleri ilgili merkez birimince ivedilikle yerine getirilir.

(2) Taşra teşkilatına tebliğ edilen yazılar, hukuk şube müdürlüğü veya hukuk bürosunca değerlendirilir ve yazılar gereği için ilgili taşra birimlerine gönderilir. Bu yazıların gerekleri ilgili taşra birimince ivedilikle yerine getirilir.

(3) İcra dairelerince veya kamu kurum ve kuruluşlarınca Genel Müdürlük, şube müdürlüğü veya hukuk bürolarına tebliğ edilen ve haciz ihbarnameleri dışında kalan diğer haciz müzekkereleri ve yazılar, süresinde cevaplanır, hak ve alacaklara ilişkin araştırma yalnızca müzekkerenin veya yazının tebliğ edildiği merkez veya taşra birimi bünyesinde yapılır.

ONBİRİNCİ KISIM

Son Hükümler ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Personelin sorumluluğu

MADDE 66- (1) Kanun, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Kanun Hükmünde Kararname, Yönetmelik ve Tebliğlerde yer alan hükümlere göre ve bu Genelgede belirtilen hususlara uyulmasında azami hassasiyet gösterilmemesi durumunda iş ve işlemlerin zamanında ve gereği gibi yapılmaması sebebiyle doğabilecek hak kayıplarından, buna sebep olanlarla birlikte amirleri de müteselsilen sorumludur. İdari işlem aleyhine açılan davalar neticesinde yargı mercilerince verilecek esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararların icaplarına göre işlem tesis edilmeyen veya eylemde bulunulmayan hallerde, idare aleyhine açılacak tazminat davaları neticesinde ödenecek maddi veya manevi tazminatlar olayda şahsi kusuru bulunan personele rücuen ödetilir ve bunlar hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre gerekli takibat yapılır.

Yetki

MADDE 67- (1) Bu Genelgenin uygulanmasını temin etmek amacıyla gerekli göreceği her türlü tedbiri almaya, özel ve zorunlu durumlar ile bu Genelgede yer almayan hususları inceleyip sonuçlandırmaya Genel Müdür yetkilidir.

Son hükümler

MADDE 68- (1) Hazine yararının korunması amacıyla, yargıya intikal edip, kanun yolları aşamasından geçmek suretiyle Bakanlık aleyhine kesinleşen ve istikrar kazanan mahkeme kararları dikkate alınarak, gereksiz uyuşmazlıklara sebebiyet verilmemesi, davaların takibinde bu Genelgede belirtilen usul ve esaslara uyulmasında gerekli dikkat ve

özenin gösterilmesi, Genelgede belirtilmeyen hususlarda ilgili mevzuat hükümleri gereğince işlem yapılması gerekir.

(2) Genelgede yer alan mevzuat hükümleri değiştiğinde veya yürürlükten kalktığında, yürürlükteki mevzuat hükümleri uygulanır ve tereddüt edilen hususlarda ilgili merkez birimi tarafından Genel Müdürlükten görüş istenir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 69- (1) Bakanlık Makamının 19/8/2016 tarihli Onayı ile yürürlüğe giren Dava ve İcra Takipleri ile Bunlara Bağlı İş ve İşlemlerde Uyulacak Usul ve Esaslar hakkında 2016/1 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Atıflar

GEÇİCİ MADDE 1- Diğer mevzuatta 19/8/2016 tarihli ve 2016/1 sayılı Genelgeye yapılan atıflar bu Genelgeye yapılmış sayılır.

Yürürlük

MADDE 71- (1) Bu Genelge Onay tarihinde yürürlüğe girer.